

A'

CSÁSZARI ÉS KIRALYI FELSÉG
ENGEDELMÉVEL.

Nro 13.

Költ Bétsben, Eötl-elő Havának (Februáriusnak)
13-dik napján 1801-dik Elztendőben.

B é t s.

Mára váratik ide egy Kurír Lunevilleből igen
örvendetes hírrel.

Az ö Cs. K. Felsége múlt elztendőbeli Febr.
2-dikán költ kegyelmes Rendeléséből, az Austri-
ai Birodalomban, nevezetesen Magyar és Erdély
Országban lévő, 's Papságra készülő Augustai és
Helvetiai Vallású tanuló Ifjaknak, 4 külső Or-
szágai fő Oskolákba való ki menésre adódott volt
engedelem, a' magok tökéletesítése végett, bi-

P

zonyos meg határozások alatt; ugymint Göttingába, Wittenbergába, Lipsiába, és Tübingába. Annakutánna September 16-dikán ki adott Királyi Végezésében, a' Helvetiai Vallásúaknak, a' Marburgi Universitasba: September 19 dikén pedig, mind a' két Vallású Protestansoknak, a' Jenai Universitasba való ki mehetést is méltóztatott meg engedni ő Felsége.

Magyar Ország.

Buda Febr. 1. napján. Méltóztatott ő Cs. K. Felsége Krassó Vármegyében fekvő *Lapunik* nevű Kamarai jószágot, betses érdemeinek tekintetiből, Kir. Kamarai Tanácsos D' Ellevaux Filep Úrnak ajándékozni. Valamint, ugyan Krassó Vármegyében lévő *Dulco és Vallyamarc* nevezetű Kamarai jószágokat, Temesvári Polgár Joannovits Pál Úrnak.

Jan. 30-dikán érkezett közelebb haza hozánk Nádorispány ő Királyi Hertzegsége, fris jó egészségben, szárny Adjutánsának Gróf Bekkers Cs. K. Fő Strása Mester Úrnak kísérő társaságában.

Tüske Várról Jan. 4. dikén. (Veszprém Vármegyében.) Tekintetes Nemes Bihar Vármegye Ns Lovas Insurgens Seregének első Századja hozánk Ns Veszprém Vármegyében Tüske Vára, a' múlt Seculumnak az utóllján, u. m. Decembernek 27. dikén szerentsésen megérkezett; nem különben ugyan azon Vármegyének 2. dik Századja

tsak ugyan azon a' napon szomszéd Helységeinkben telepedett meg, u. m. Nagy-Szöllösön, és Dobán; kik is azóltától fogva mind Tiszzeikre, mind Köz-Vitézeikre nézve; mind a' fegyverrel való gyakorlásban olly szépen és ditséretesen viselték magokat: hogy mind mi, mind pedig mások, a' kik látták, és hallották ezen Ns Seregnek szép viselését, tellyes meg elégedéssel, és gyönyörűséggel megelégedtünk, 's elégedtek. A' melly Ns Vármegye felült Seregének Fő Tisztje ezek: Fő Kapitány Méltóságos Beóthy László Úr, tsak ugyan T. N. Bihar Vármegyének 2 dik Al-Ispánya. az 1-ső Századnak Escodronyos Kapitánya Sárosy András Úr, a' ki tsak ugyan az Erdödi Regimentjében szolgált, 1-ső Fő Hadnagygya T. Szilvay János Úr. 2 dik Kováts Ferentz Úr. Al-Hadnagyok: Nadányi Lajos, és Fráter József Urak. A' második Századnál pedig Escodronyos Kapitány Mitskei Baranyi István Úr, Secund. Kapitány Bartsay János Úr, Fő Hadn. Csokásy, és Egri Urak; Al-Hadnagy Jakabfi Úr.

Frantzia Ország.

A' kiket a' Fenn tartó Tanátsban most üreszen vólt 4 helyre candidált az első Konzul; azok között Fronchet leg nevezetesebb; azért: mert néhai 16 dik Lajos ügyét nemtsak fel merte vállalni, az ő igen veszedelmes környúlálási közt 1792-dikben, és 1793-dikben; hanem őtet igen hathatósan is óltalmazta. Mely valamint néki örök betsületire válik; szinte úgy most Bonapar-

tenak az, hogy az ő azon régi tselekedetét néki vétkül nem tulajdonítja; sőt személyes érdemeinek tekintetiből, még inkább ilyen nagy Tiszt-ségre emelni kívánja.

Gen. Tureau, ki most a' Simplon hegyén készülő útnak Inspector, Nov. 26 dikán egyen-
hány Indsinér Tisztekkel együtt, fel ment vólt szemlélődni Domo d' Osolától egészen Briggig a' hegy tetejére. Hol ötet, egy dél és napkelet között támadt szél tsak hamar el ragadta, 's a' rettentő havasokon oly sebessen vitte: hogy senki rajta nem segíthetett; mig nem sok tusakodási után, tsak ugyan meg szabadúlt, és Briggbe visszament. Az ő két Adjutánsi is, Bailly és Julien szintűgy jártak; 's már Julien bizonyosan meg is holt vólna, hanem a' szél egy nagy jég hegynek vitte, 's ottan megakadván, és nyugodván, azután az utat fel kereste. (Domo d' Oso-
la nevű erős kis város, Brigg városa, Sz. Bernard és a' Simplon hegyei mind meg vagynak, 's láttathatnak, az általunk küldött Helvetzia mapájában.)

Páris Jan. 19-dikén. A' közelebb Brestből ki ment hajós Sereg szakaszon kívül, másik is siet ki felé, Latouche tengeri vezérlése alatt. Sőt a' 15 Frantzia és 15 Spanyol első nagyságú hajókból 's a' t. álló nagy hajós Sereg is egészen készen áll az indulásra, Bruix vezérlése alatt. A' szárazon pedig szüntelen masiroz a' sok Katona-ság, a' Bresti, Rocheforti, Bordeauxi, és Touloni Kikötőhelyek felé. Mellyekből látni való,

hogy most valami nagy Planumot akarnak végre hajtani.

Páris Jan. 19-dikén. A' világ leg első körül kerüléséről, melyet Magellan Ferdinand vitt véghez 1519-ben, még eddigtsak holmi hijjános tudósításaink voltak; most pedig a' Majlandi híres Ambrosiana Bibliotekában, környül állásos históriája taláztatott ezen utazásnak kéz írásban, és nyomtatás által közönségessé tevődött. Ezen históriának írója, Vicenzai fi Nemes Pigafetta; ki Magellánnak úti társa, és nevezetesen azok között a' 18 személyek között való volt: a' kik a' Magellan 237 hajós társaiból életben maradtak, 's 1521-ben ő vele Spanyol Országban vízfűz tértek.

Párisból Jan. 24-dikén. Azon gyönyörű szőnyeget, melyeket 16 dik Lajos Király 6-dik Pius Pápanak ajándékozott volt, közönséges helyeken árúlják, 's mindenre kinállyák 60,000 Frankért, Strasburgban; a' hova úgy jött, hogy mikor a' Frantziák Rómát el foglalták, az ő Comissariusaik önnön kények szerint rablották a' Palotákat; 's egy a' többi között, ezekbe a' szőnyegekbe akadván magához vette, és a' mostani Tulajdonosságának Strasburgban el adta. A' szőnyegekbe vart szép ábrázolások mind a' Sz. Írásból vannak költsönözve, 's nevezetesen a' József és Susanna történeteit mutatják. A' kik értenek hozzá, azt mondják, hogy ezek a' szőnyegek a' leg szebb munkák között való, a' melyek a' Gobelini Frantzia fabrikában valaha készültek.

Párisból Jan. 25-dikén. Auguste Polgár pénzt vert a' December 24-dikei történet miatt egész Frantzia Országban ki mutatott fájdalmas érzések emlékezetére, melynek egyik felén az első Konzulnak igen el talált képe látzik; A' kép körül pedig ez az írás: „a' Frantzia nép szeretete az első Konzulhoz.“ Alól: „Buonaparte élete megtámadása 3-dik Nivoseban a' Respublica 9-dik elztendejében.“ A' másik felén ismét e' vagon: „A' polgárok seregesen futván feléje: Baratim ne hozzám jöjjetek, ne; hanem azon Szerentsétlenek segítségére siessetek, a' kiket a' pokolbéli szeker meg sérthetett.“ Ama' tudós Polgár Thevenot pedig, ugyan azon történetnek alkalmosságával, im ezen szép verset írta:

Te petit ense scelus, fluciu mare, Tartara flammis.
Arma, ratem, currum, Te Deus ipse regit

Brüsselből Dec. 18-dikán. A' minap ezen Városnak egy bizonyos Vendégfogadójában megholt egy Carrier nevű dragonyos Kapitány. Az el múlt napokban ide érkezett az ő felesége, az azon fogadóba szállott, azon szobát, és ágyat adatta magának, mellyben a' Férje volt; más nap reggelre pedig, ugyan azon az ágyon föböltte magát. — A' Férje képét a' mig élt, a' majján hordozta.

Anglia.

Londonból Jan. 12 dikén. A' hallatik Indiá-

ból, hogy Coromandel partjain nevezetes hadi
készületek tétetnek; 's azt hiszik, hogy a' Manil-
lai Spanyol szigetekre, vagy Bataviára, a' Hol-
landusok napkeleti minden birtokaiknak fő váro-
sára vagyon a' tsélozás.

London Jan. 13-dikán. Botany-Bayből, 's
a' mi, a' Világ 5-dik részében, ugymint Austra-
liában fekvő más birtokainkból igen kellemetes
tudósítások jönnek hozzánk. Tudnillik, hogy ott
a' városok, faluk, templomok 's iskolák napon-
ként szaporodnak; sőt Teátrumok is épülnek
már. Hogy a' marhatsordák, és nyájjak rend ki-
vül szaporodnak, 's a' föld olly termékeny: a'
melyből idővel akármellyik Europai mivelte Or-
szághoz hasonlót lehet tsinálni.

Máltába minden felé hajó és hadi készületet,
's élést szállítanak a' miénk; mivel ezután a' mi
hajós Seregeinknek, ez a' sziget lesz a' közép
tengeren fő szállássok, és Magazínomjok.

Londonban sok fellyebb emeltetések estek
mostanság a' tengeri Tisztek között. Tudjuk,
hogy a' Nagy Britanniai hajók három féle színű,
ugymint veres, fejer, és kék zászlót hordoznak;
mellyek között, első rangú a' veres zászlósok;
azután vagynak a' fejer zászlósok; harmad rend-
ben pedig a' kék zászlósok. Ebből állanak hát
az említett fellyebb emeltetések leginkább; hogy
egyik színű hajóról a' másakra tett által a' Király
sok Tiszteket; nevezetesen Lord Keith, ki eddig
Vice Admirál volt a' veres zászlós hajókon, Ad-
mirálistá lett a' kék zászlósoknál; Lord Nelson,

ki eddig Contre Admiral volt a' veres zászlósoknál, Vice Admiralissá lett a' kék zászlósoknál 's a' t.

Londonból Jan. 16-dikán. Különös Levelekből tudjuk, hogy az Orosz Biztosok, már hozzá kezdtek az Anglus Hajóknak eladoga ásához Rigában; és hogy az azokon volt portékákat lerakták Petersburgban a' végre: hogy azokat az Igazgatószerk életes Házaiba által vigyék; úgy hogy már nekünk semmi reménységünk nem lehet azoknak vizsgálta kaphatások eránt. — Az Orosz Országben el foglalt Anglus Portékák 1,680,000 font Sterlinget érnek.

Londonból Jan. 16 dikán. A' Londoni Kurír szerint, az a' Sereg, a' melly Portsmouthban hajóra száll, napkelet felé van rendelbe; 's mint hogy a' Törököknek semmi hadi rendtartások nints, és azon kívül tehetetlenek is; arra vette magát a' mi Kormányfizerkünk: hogy minden módot keressen benne, hogy egyedül maga hajtassa Egyiptomot a' Nagy Úr Birodalma alá. A' Nagy-Vezér Jaffában (Syriában) egy nagy templomot tsináltatott, mellyben az ő Serege a' télen az Istent segítségül fogja hívni, minekelötte onét meg indulna Egyiptom felé.

Spanyol Ország.

Mádrítból Dec. 28 dikán. Mind a' Király, mind a' Királyné a' leg meg külömböztetöb jeleit adták Lucian Buonaparte, hozzájuk érkezett

Frantzia Követ eránt való figyelmetességeknek. Mert az ő első bé mutatásának napján, hozzá a' többek közt, a' Király így szólott: „Számot tarthat az első Konzul az én egyenességemre; valamint én számot tartok az övére, 's minden nap új jeleit fogod te annak venni, mitsoda örömmel látlak én téged itt.“ A' Követ utazásáról azt jegyzette meg a' Király, hogy tsak egy Franzia Követről, Grammontról emlékeznek a' történetek, a' ki olyan sebessen utazott volna Spanyol Országban. A' Követ meg közönte ő Felségének hogy rendeléseket tett az ő elfogadásáról az úton; 's azt vetette hozzá, hogy ő mind azon Tiszteleteket tsak azért kerülte el: hogy mennél előbb a' minden Tiszteletek közt leg nagyobbbat, ugyanint a' Király előtt való bé mutatást meg nyerhesse. A' Királynénak ezt a' Bonaparte-hoz tett szavát hozzák fel az újságok: „Gyönyörűséggel látlak. Tudjuk, hogy az első Konzul barátsággal vagyon erántunk; mi is vízfűzű adjuk azt néki igazán; és ő számot tarthat a' mi jó akaratunkra; minthogy ő is sok jeleit adta a' magáénak.“ A' Bémutatás végén, a' melly tsupa szertartásból állott, egy Levelet adott Bonaparte a' Királynak, az első Konzultól. A' Király pedig ezzel botsátotta el őtet: egy óra alatt ismét meg látjuk egymást a' Vadászáton; a' mellyen hát hogy meg jelenhessen Bonaparte: a' Király Familiánál való bé mutatása 24 órával el haladt, a' Király különös parantsolattyára. Frantzia Országban nem esmeretes azon vadászat neve, mellyet ő itt látott; mert több, mint tiz ezer vad állatok

mentek ekkor el seregesen a' Királyi vadászó Kúnyhója előtt; 's azon nap le lőtt közülök maga a' Király hatvant. Sokat beszélt ez alkalmatossággal a' Király a' Követtel, a' Frantzia, és Olasz vadászatról, és örömet ki mutatva, hogy ő is nagy Vadász.

Madrid Jan. 10-dikén. A' Lucian Bonaparte ide lett érkezésének nagy következtetései közül való ez is, hogy a' Békesség Hertzege Generalissimussá tétetődött, 's annál fogva ő parantsol már most minden Spanyol ármádiáknak. Egygyik Generális Adjutánsa Frantzia Generális Baciochi, Lucian Bonapartének közéről való Attyafia. — Azután Marchese Castel-Francó Lisbonába küldött nagy sebességgel, hogy a' Portugallia Fejedelmét kínálja meg a' Spanyolok és a' Frantziák szövetségével; vagy mondja meg a' Fejedelem egyenesen, hogy ezután is az Anglusok jó Barátja kíván maradni. Ha az elsőre áll: küldje el Lisbonából az Anglus Katonaságot; ha pedig reá nem áll, tehát hadat mondjon néki az említett Követ, a' Spanyol és Frantzia Ország nevében.

Dánia.

Koppenhágából Január. 13-dikán. Olyan szorgalmatossággal dolgoznak fő városunk hajó faragó-helyeiben: hogy a' hajós-seregnek egyik részét 15 nap alatt a' vízbe állíthatjuk.

A' tengeri neutralitást védelmező egygyesült hajós-sereghez ad [Dánia 20 első nagyságú

hajót, Svétzia nyóltzat; Hajós-legényeket pedig más szövetséges Hatalmasságoknak is fog adni.

Koppe nhaga Jan. 20. dikán. A' Daniai Követnek Petersburgból való véletlen el küldetése nagy fel háborodást okozott itten; és már e is van végezve, hogy General Lajdinant Gróf Löwenthal, a' külső dolgokat folytató Tanátsnak egy Titoknokjával, mint a' Daniai Udvarnak rend kívül való Követje, Petersburgba induljon hólnap után. El viszi ez magával, a' mint mondják, az északi szövetségnek a' mi Udvarunk által már most tett minden részben való meg erősítését.

Koppenhaga Jan. 24. dikén. Ennek a' hónapnak 19. dikén olly Királyi Rendelés adódott ki; melly szerént, az Ország védelmezésére, az egész föld népének fel kell kelni; de azzal a' meg határozással, hogy a' parasztok, és más alatt valók, a' kik e' végre bé íródtak, tsak annak a' tartománynak óltalmazására köteleztetnek, a' mellyben laknak.

Svéczia.

Stokholm Jan. 13. dikán. Feletőbb emlékezetes az, hogy 1 Pál Császár arany pénzt veretett a' mi F. Királyunk Petersburgban való lételenek emlékezetére. Mert közönségesen tudva vagyon, hogy a' St. Petersburgi Udvar igen ritkán, s tsak a' nagyon fontos, vagy rend kívül örvendetes alkalmatosságokon szokott ilyen pénzt veretni.

Olasz Ország.

Romából Jan. 2-dikán. Egy a' minap Máltából Civitavecchiába érkezett hajó Kapitányának beszédje szerint, 300 szállító hajók vagynak ezen szigetnek révében, a' mellyeken 10 ezer Anglus Katonát akarnak szállítani Egyiptomba.

Helvétzia.

Berna Jan. 10-dikén. Az itt lévő Frantzia Követ, Reinhard Polgár hivatalbeli tudósítást küldvén a' mi Kormány székünknek tegnap estve arról a' Konzulok leg közelebb közönségessé tett Hirdetményéről: melyben meg ígérték, hogy a' minden órán kötendő békesség alkalmatosságával a' Helvetzia függetlensége meg fog esmérődni, és erősítődni; a' mi Kormánysházunk is azonnal, minden halogatás nélkül ki hirdettette ezt az igen örövendetes hirt, 60 ágyúknak városunk bástyáiról való ki sütőgetése által. — A' mi új Constitutióunk, mellyet az annak ki dolgozására rendelt Deputatio nem régen bé adott, 's majd egészen helybe hagyódott; nem sok idő múlva világosságra fog jönni.

Török Birodalom.

Az ajándék, mellyet az Algiri Dey a' Nagy Úrnak, az elztendőnként való szokott adó lefizetésébe nem rég' küldött; száz mind a' két nem-béli Szeretsen rabokból; 's zabólákkal szügyel-

lővel, farmatringal, vert aranyból készült, és drága kövekkel ki rakott kengyel vassal gazdagon fel ékesített lovakból állott. Küldött azon kívül egy igen sokat érő gyémántot; egy orosz lányt, egy Tigrist, egy Leopárdot, Strutz és több ritka madarakat, és Papagájokat. — Öt millió Piasterre betsülik ezt az ajándékot; de a' Török Császár még is azt felelte, hogy ezt mind addig el nem veszi: míg a' Dey hadat nem ízen a' Frantziáknak.

Német Birodalom.

München Jan. 17-dikén. A' Felsőség ellen Regensburgban pártot ütött, és sokáig dúlt fült Mester legényeket, végre sem külömben: hanem Katonai erő által lehetett le tsendesíteni az Elöljáróknak. Száz ötvent közzülök fogságba vetettek; és mind a' Frantzia, mind a' Bavariai Katonaság segít, a' köz tsendességet helyre állítani. — Londonban pedig a' szabók az ő nagy fizetésre vágyó, 's a' miatt erőssen zenebonáskodó legényeiknek meg alázások végett, sok varró aszszonyokat fogtak fel: 's magoknak azokkal segítettnek. Azonban a' Parlamentomba is instanciát adtak, hogy ügyöket vegye fel a' Felsőség.

Elegyes Tudósítások.

Krakau Jan. 24-dikén. A' Muszka Seregek, mellyek eddig Napkeleti Gallitzia szélein voltak üszsze gyűlve, most hirtelen olly parantsolatot

vettek: hogy a' Török szélekre menjenek; 's már útban is vagynak. Ellenséges tzelből mennek é oda, vagy sem? az idő meg mutatja.

Az Aschaffenburgi Levelekből azt olvassuk, hogy a' Moguntziai Választó-Hertzeg meg-hólt.

Angliában olly lány tél van, hogy Wobarn-park-ban, a' hol Hertzeg Bedford lakik, Kará-tson első napján, egy földi epret termő egéiz mező, és egy alma fa, leg szebb virágzásban szemléltettek lenni. — Napkeleti Indiának Calcutta nevű városában, az oda kereskedő Ang-lus Társaság, és az ő Indiai Birtokainak fő Igazgatója Marquis Wellesley egy Universitást állítottak fel; melyben minden hasznos tudomá-nyok, és nyelvek, leg inkább a' napkeletiek, fognak taníttatni. — A' Bonapartét meg ölni akart gyilkos alkotmány éppen nem új talál-mány; mert egy Jambelli nevű Olasz készített volt már illyet, az Antverpia ostromlásakor, még 1585-ben. — Jan. 17 dikén ismét 32 Jako-bínust vittek számkivetésbe; a' kik valahány-szor Bonaparte ellen tanátskoztak: seha ötet igaz nevérol nem nevezték, hanem kis Káp-lárnak hívták; hogy, ha valaki meg találná is hallani a' beizédjeket; de a' dolgot meg ne értse.

Pápa Ő Szentsége a' maga Birtokaiban, és kivált Rómában, az Afiszonyi Nemnek buja öl-tözetét, Nagy Vicarius Sommaglia Úr által ki adott hosszúas Bullájában olly keményen meg-

tiltotta: hogy ha valamely Afzszony így megy a templomba; soha fel nem adják neki a' Szentiséget. — A' Frantzia partokon igen szaporítják a' hadi hajókat; és a' Batavusok is egy hajós sereget képzítenek, de Winter vezérlése alatt. Mind ennek, mind amannak tüzlője Anglia ellen van intézve. — A' Münsteri földön született, és így Német származású Frantzia Generális Müller, ki ez előtt Genuai Kommendáns is volt; most Párisi Kommendánsá tétettetett. — Turinban ismét helyre állott az Universitas; és a' Tanítóknak fizetések is meg-szaporítottak, az el törölt Klastromok jövedelmeiből. — Új esztendő napján, midőn az egyesült Britanniai Országok zászlóját Royal William nevű első nagyságú hajóra fel-függesztették volna: csak hamar ketté tört a' rúd, melyre a' zászló volt függesztve, és a' zászló a' tengerbe esett; hanem ötöd nap múlva, egy vasmatskára tekergőzve még is meg találták. — Vagynak Amsterdamban 106 és 108 esztendőös emberek; a' kikben ez már most meg-jegyzésre méltó: hogy ők 3 századot értek, u. m. a' 17-diket, 18-dikat, és 19 diket. — Az Orosz Császári szolgálatban lévő minden Anglus Tiszteknek meg-parantsolta I. Pál, hogy magokat Moskau városába vegyék.

Decembernek 3 első heteiben 3 millió 's 625,000 narantsot, és másfél millió czitromot vittek bé Angliába. — A' Frantzia Ország-útnak mentül hamarább lejendő meg-jobbításokra

tizenkét millió livrát ajándékozott az Igazgatózék.

Bonaparte fő Konzul, egy derék, és pompás készületű nyereg szerszámmal fel-ékesített paripát ajándékozott Olztaly Generális Dessolles-nek; a' ki Moreau Vezér seregétől; a' mely-nél fő Kvártély-Mester, Pári'sba küldődött titkos rendelésekkel, hogy Moreauhoz azokra hasonló titkos válaszokat vigyen. — Oudinot is, az Olasz Országi Fr. seregnek Generál Kvártély Mestere, hasonló titkos dolgok eránt küldöött Pári'sba.

Küldjük Austria Fő-Hertzege ségé mappáját, de a' mai postával csak a' távolabb lakó Előfizetőinknek. A' jövő két postákon még küldjük a' közelebb lakó Olvasóinknak is.